

De tien gevallen, als politieke gevangene of als weerstand, van Nieuwerkerken.

6. Meesterspionne Yvonne Vanstraelen

Niet iedereen ontdekt na de oorlog een verhaal uit de eerste hand dat geschiedenis heel levendig maakt. De biografie van Yvonne Vanstraelen, onder de titel *'Van bezetting tot bevrijding'*, laat toe spionage, wapentransport, pilotenhulp, koerierdienst en af luisterpraktijken van dichtbij te bekijken.

Yvonne's verhaal begint op 10 juni 1940, een snikhete zomerdag. Rond twee uur 's nachts voelt ze zich niet goed. Buiten is het benauwd en Yvonne wandelt naar de waterpomp om haar gezicht wat op te frissen. Opeens staat er een piloot voor haar. 'Ik schrok me bijna dood', vertelde ze later. Wat de man wil, dringt moeilijk tot haar door, zo tuiten haar oren. Zijn boodschap: 'U kunt me helpen, juffrouw, u kunt me verraden of me laten weggaan', laat haar niet onberoerd. Na contact met René

Yvonne Vanstraelen.

Vranken zorgt Yvonne voor andere kleding, want, zo zegt René: 'Dat uniform moet weg'. Daarna bouwt hij een hut in het bos als voorlopig onderkomen voor de piloot. René en Yvonne kennen immers niemand bij wie ze de piloot kunnen onderbrengen. Melkboer Emmanuel Vanstraelen weet raad. Zo verschijnen Charles Tabruyn, Paul Nysten en Arthur Lambrechts in het leven van Yvonne.¹⁷

Arthur Lambrechts en Erik de Menten de Horne nemen de 'weggestoken' piloot over.

Daarna gaat het snel met Yvonne's verzets-carrière. Na een training van zes maanden is ze klaar om het vertrouwen van de vijand te winnen. Zelf schrijft ze onbeschoornd: 'Ik

moest de Duitsers van tijd tot tijd eens zat maken om inlichtingen te bekomen.'

Einde 1941 bouwen de Duitsers een radarinstallatie in de buurt van Yvonne's woonst in Nieuwerkerken en dus is er werk aan de winkel. Op een dag krijgt ze belangrijk bezoek. De leider van het Limburgse verzet, Tony Lambrechts, vraagt haar: 'Alles wat je kunt vernemen, schrijf je op en geef je door'. Edmond Lambrechts, Guillaume Claes, René Lambrechts en Jef Van de Briel instrueren haar. Haar codenummer wordt W1. Edmond en René, de broers van Tony Lambrechts, komen wekelijks berichten ophalen.

Yvonne weet het vertrouwen van de bezetters te winnen. Zo krijgt ze de gelegenheid om inlichtingen te verzamelen over de radar. Einde 1942 mag ze voor het eerst naar een vergadering van de BNB-staf in Runkst bij Hasselt. Daar vraagt de leiding haar voortaan als koerierster mee te werken en inlichtingen weg te brengen. In 1943 wordt het transport van wapens, o.a. van Sint-Truiden naar Hasselt, een centraal element in het verzet. Gaby Dupain, Paul Mewissen, Edmond Vissers en Charlie d'Hose zullen daarbij geschiedenis schrijven. Ook wat oudere mannen als Albert Lavigne en Raoul Jeurissen vervullen een belangrijke rol bij deze wapentransporten. Nogal wat van deze mannen zullen omkomen in de gewapende strijd, met name bij de bestorming van de Hasseltse gevangenis.

De radar.